

**VAN KOOTEN
EN DE BEAT**

VAN KOOTEN EN DE BEAT

Kasper van Kooten

2022 DE BEZIGE BIJ AMSTERDAM

Copyright © 2022 Kasper van Kooten
Omslagontwerp Studio Jan de Boer
Omslagfoto privéarchief
Foto auteur Linda Stulic
Vormgeving binnenwerk Aard Bakker
Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort
ISBN 978 94 031 9600 8
NUR 320

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

To march to the beat of your own drum: to do something, act, or behave in a manner that does not conform to the standard, prevalent, or popular societal norm.

WAAROM BEGRIJP IK MUZIEK BETER DAN

mensen? De vraag waarmee ik al zo lang rondliep kreeg in 2014 eindelijk een antwoord toen ik de vijfenzestigjarige wereldster met kinderlijke verwondering zag genieten van de ritmes en stemmen van andere artiesten. De manier waarop hij de klanken in zich opnam, met zijn hoofd gelukzalig schuddend en een lach die niet meer van zijn gezicht verdween, gaf hij de indruk dat ie precies zo zou luisteren naar een onbekend bandje in een halfgevuuld Jazzcafé Dizzy als hier, in een bomvol Ahoy, naar Pharrell Williams. Op dit cruciale moment stelde ik vast dat pure bewondering dus nooit hoeft te verdwijnen, niet bij mij, maar zelfs niet bij Stevie Wonder.

Het hele weekend had ik de eer om spreekstalmees-

ter te zijn op hoofdpodium NILE tijdens het North Sea Jazzfestival. Men had in mij de muzikale comedian gezien die de artiesten aan en af moest kondigen. Daarmee trad ik eenmalig en buitengewoon nederig in de voetsporen van de oprichter Paul Acket, die ik als jochie (in Den Haag toen nog, bij mijn oma om de hoek) in zoet steenkolenengels zo vaak dolenthousiast ‘*léésdjemmen...!*’ (ladies and gentleman) had horen roepen, vlak voordat hij grote namen als Miles Davis, Joe Zawinul, Marcus Miller of Chick Corea aankondigde. Nu mocht ik, kwijlend knaapje in een veel te grote snoepwinkel, de absolute wereldtop van de jazz en aanverwante muziekstijlen aankondigen. Acket had goed gezien dat om het festival groot te maken en te houden, je naast echte jazzcats ook Kenny G, Earth, Wind & Fire en Grace Jones moest vragen te komen spelen: ‘*Léésdjemmen, Snoep Dok!!*’ heeft hij helaas nooit meer mogen uitspreken, maar ik hoor het hem zeggen.

Om 18.30 uur, bepaald geen funky tijd, zou ik dagopener Bootsy Collins aankondigen. Zijn Funk Unity Band stond reeds duwend en trekkend, als een kleuterklas voor gymles, klaar op het zijpodium terwijl Bootsy nog even zijn hoofdtooi schikte in de met formica schotten geprepareerde kleedruimtes. Deze vond ik meer weg hebben van goedkope stands op een modeltreinenbeurs dan van sjieke kleedkamers op een festival met de groten der aarde. Toen ik mij met backstage-pas voorbereidde

op deze droomklus waren het vooral die geïmproviseerde kleedhokken met hun grauwe tl-licht, zielig stapeltje handdoeken en dito schaalte oud fruit die mijn aandacht trokken, en ik dacht: laten ze Nile Rodgers en Al Jarreau zich hier werkelijk omkleden? Hopeloos afgeleid begon me ik mij zelfs verantwoordelijk te voelen voor de avondse ontvangst. Als ik dit vooraf wist had ik wat aangenemers kunnen organiseren! ‘Jij gaat hier niet spelen, dreumes,’ sprak ik tot mezelf, ‘je bent alleen gevraagd om aan te kondigen. Ken je plek!’

De backstage van Ahoy liep inmiddels aardig vol en Bootsy was breed glimlachend tussen zijn schotten vandaan gekomen om de trap naar het podium te bestijgen. De stagemanager gebaarde wild mijn kant op dat het tijd was om hem aan te kondigen. Daar ging ik. Een afgeladen Ahoy en een behoorlijk gespannen sfeer. Voor het eerst in jaren liep ik terug dat legendarische podium op. Ik slikte, dacht aan toen. Vooraf was mij op het bonzend hart gedrukt de aan- en afkondigingen zo kort mogelijk te houden, de eerste maximaal een minuut, de tweede hooguit dertig seconden. Als ik iets grappigs wilde zeggen of een mededeling wilde doen, diende ik dit altijd eerst vooraf met de manager van de artiest te bespreken. ‘Nóóit zomaar wat doen!’ Bij Bootsy vond ik geen manager dus vroeg ik het schoorvoetend aan hemzelf. Collins moest bijna op en de stagemanager liep al rood aan. Ik haspelde: ‘Is there something specific you would

like me to say, mister Collins?’ Hij antwoordde met een stem als een jojo: ‘Whatever you feel like saying, man! Just be funky!’ Aan het eind van zijn zin legde hij in alle openheid (die bijna aanvoelde als collegialiteit) zijn hand op mijn schouder, keek me aan en zag dat ik erg gespannen was. ‘You’ll be fine, man!’

In de weken die voorafgingen aan deze editie had ik getwijfeld om bij wijze van aankondiging de legendarische scène uit het BBC-programma *Rockschool* na te spelen. Daarin legde Collins op magistraal simpele wijze ‘the funk’ uit. Alle muzikanten met wie ik ooit speelde, mezelf inclusief, spelen al ruim dertig jaar dit fragment na. Toch besloot ik om het niet te doen en het simpel te houden: het was de eerste aankondiging van mijn droomklus, ik kon niet het risico lopen om meteen geroeyd te gaan worden. Een ingetogen begin dus, waarbij ik het net niet kon laten om aan het eind met overslaande stem ‘and that’s the funk!’ te roepen. Toen ik het podium af liep kruiste ik Bootsie en hij gaf mij een boks. Even kreeg ik het gevoel dat ik in de maling genomen werd, het leek allemaal veel te joviaal, maar in de coulissen schreeuwde de stagemanager: ‘Prima gedaan, gozer! Kop is eraf!’ en hij gaf me een knipoog. Daarmee was de toplaag van mijn spanning ook weg.

Het gonsde backstage: ‘Stevie is binnen!’ Inderdaad waren er drie geblindeerde busjes door de artiesten-ingang van Ahoy tot aan de omkleedschotten gereden,

maar er was nog niemand te zien. Waarom zou de man al binnen zijn, zijn optreden was pas aan het einde van de tweede dag? Was er sprake van miscommunicatie, of kwam hij een onaangekondigd gastoptreden doen? Niets bleek minder waar: meneer Wonder kwam gewoon *luis-teren*. Ik wist niet wat ik hoorde. Terwijl Bootsy met zijn band het dak eraf speelde had een van Wonders personal assistants een klapstoeltje, ik herhaal: een klapstoeltje, voor zijn baas neergezet in de coulissen, zodat de zanger van ‘Signed, Sealed, Delivered I’m Yours’ kon gaan genieten van zijn collega’s. En dat deed hij! Tot en met de slotact van Pharrell Williams zat de schrijver van de zin ‘*music is a world within itself*’ mee te knikken en te swingen. Onzichtbaar voor de duizenden aan de andere kant van het zwarte doek was ik voor mijn gevoel de enige sterveling die dit stilleven gadesloeg. Eerst voelde ik me schuldig en dacht: ik mag hier helemaal niet naar kijken, maar na verloop van tijd vergeleed dat gevoel naar: waarom eigenlijk niet? Want hoe langer ik keek, hoe minder ik Stevie Wonder zag. Ik aanschouwde een jongetje dat net als ik op zijn vijfde begonnen was met drummen en geestdriftig knikte bij alles wat hij hoorde. Een pensioengerechtigd kind weliswaar, dat met zijn hele lijf uitstraalde dat er niets op de hele wereld was dat hem meer kon laten voelen dan de diepe schokken van een basdrum, de strenge doch rechtvaardige slagen van de snare en het zingen van de bekkens. En niemand

van de zwetende meute in de zaal wist dat hij er al was. Het is niet eenvoudig om uit te leggen hoeveel vreugde ik voelde of wat voor religieuze betekenis ik achteraf aan dit moment toegeschreven heb. Dít is wat muziek moet zijn, prevelde ik, koortsachtig beelden vastleggend in het geheugen want fotograferen of filmen mocht niet, dít is hoe ik haar ooit voelde en met gulzige, ritmische hap-pen naar binnen lepelde. Denk híeraan, als je in een boze bui de nalatige pluggers, te veel belovende radio-dj's en horkerig harkende platenbazen van de laatste drie de-cennia weer eens voorbij ziet trekken. Al die hufters die mij bijna de lol in het spelen hadden ontnomen. Hoeveel van deze parasiterende, creatieloze rampfiguren zou meneer Wonder in zijn leven wel niet zijn tegengeko-men? Ondanks alles zat hij hier bewonderend te drinken van de bron: de muziek, met afstand het duurzaamste product dat de mens ooit ontwikkelde. Ik hervond mij in het jongetje dat me niet zag kijken, de *little nappy-headed boy*...

Ook Sheila E. mocht ik aankondigen in dat weekend. Dat was als drummer en Prince-adept eveneens een hoogtepunt. Zij ademt ritme en is prachtig. Miss Escove-do was direct na haar show achter een van de provisori-sche schotten samen met Pharrell Williams aan de Jäger-meister gegaan. En Williams moest toen nog optreden. Die show is deels uitgezonden en je kon het goed zien; toeterlam (door hemzelf bevestigd) probeert hij zich de

woorden van zijn hits te herinneren. Op een bepaald moment vroeg hij of het publiek zich kon voorstellen hoe verdomd moeilijk het is om op te treden wanneer je Stevie Wonder naast je in de coulissen hebt zitten. Kak! Eikel, wat doe je nou!? riep ik binnensmonds. Hij verpestte het niet alleen voor de man die daar rustig en onbespied zat te genieten, maar vooral ook voor míj, die stiekem van zijn genieten stond te smullen. Stevie bleef wonderlijk relaxt, stond op, toonde zich aan een uitzinnig gillende menigte, zwaaide kort en ging toen weer rustig achter het doek zitten.

Alles leek zo verdomd normaal en aards bij al deze wereldsterren. Ik genoot met diepe teugen van deze liefhebbers en hun onderlinge gretigheid, onmiskenbare muzikantenhumor en collegialiteit, precies zoals ik die altijd gevoeld heb bij alle vrienden met wie ik ooit samengespeeld heb. Het ontroerde mij diep om te zien dat achter alle façades en voordoeken, alle glitter en glamour, hits en vermeende schandalen echte mensen schuilgaan, die alleen maar vanuit echte bewondering leken te functioneren. Gelukkiger dan tijdens dat weekend heb ik mij niet vaak gevoeld. Hetzelfde intense geluk als bij de eerste repetitie met mijn bandje, in 1985.

In de loop van de avond sms'te een vriend: 'je móet die foto laten maken na het concert! For once in your life, vráág het gewoon!' Het is voor het eerst in jaren dat ik de foto weer zie. Eigenlijk had ik hem diep wegge-

stopt, met een reden, want ook al is het zeven jaar geleden, nog steeds geneer ik me ervoor. Twee mannen staan schouder tegen schouder te acteren dat ze bekenden van elkaar zijn, maar alles wijst erop dat ze elkaar nog nooit gezien hebben. De een heeft een zonnebril op, de ander – ik – heeft zijn ogen gesloten op het moment dat de foto werd genomen. ‘Eén kans, haha, één foto en die eikel heeft z’n ogen dicht?!’ riep de vriend die me nogal dwingend had getekst achteraf. ‘Ga maar staan, ik maak hem wel!’ had een medewerker van het festival veel te hard geroepen en terwijl ik eigenlijk niet wilde, deed ik dat. De manager zei: ‘It’s okay, Steve, one photo’, en Stevie Wonder ging automatisch klaarstaan voor het moment. De beoogde fotograaf (een wat lompe, maar goedbedoelende monitor-technicus) riep in het Nederlands: ‘Ja zo ja, nu nog wat dicht bij elkaar!’ en vervolgens: ‘Joh, leg een arm om hem heen, dat vindt die kerel helemaal niet erg!’, maar ondertussen vond ik het vrij schaamteloos om zo hard in een voor deze Amerikaan onverstaanbare taal aanwijzingen te schreeuwen. Snel spiekte ik opzij of mijn kans niet al verkeken was. Wat ik zag was een man op leeftijd (ineens was hij weer gewoon oud nu hij niet luisterde naar muziek) van wie ik het vermoeden had dat hij de tijd die hem nog gegund was op aarde liever niet wilde besteden aan het op de foto gaan met Jan en alleman. Aangezien ik op Jan noch alleman enige uitzondering vormde, dacht ik zwetend: waarom

sta ik hier? Mijn antwoord heb ik allang! Daarbij ken ik het ongemak van een fotomoment en ik verafschuw het. Maar goed, ineens ‘sorry, but I don’t need the picture, mister Wonder’ zeggen zou ook heel vreemd zijn. Misschien zou ik hem zelfs beledigen. De twijfel maakte me gek en het duurde maar voordat de gast die de foto zou nemen deze ook daadwerkelijk nam. Toen we eenmaal naar zijn wens stonden werd het nóg ongemakkelijker, omdat de gelegenhedenfotograaf zei dat hij een vol geheugen had, waardoor hij eerst wat moest wissen. Het was om je kapot te schamen, maar ik bevroor.

Ik moest iets zeggen tegen Stevie, mijn excuses aanbieden namens deze lompe zak. ‘I really liked your show,’ perste ik eruit. Het zweet liep inmiddels over mijn rug. Met de vriendelijkheid van een hippe oudoom en een glimlach die ik zowaar geloofde, antwoordde hij: ‘Thanks brother. I really appreciate you saying that.’

De fotograaf riep: ‘Ja, hiero!’ en direct nadat de foto genomen was kwam de boomlange manager tussen ons en de maker in staan. ‘We agreed on one, this is it!’ zei hij met een strenge blik en nam zijn baas bij de arm. ‘Thank-you-mister-Wonder-for-letting-me-watch-you-listening-to-music!’ ramde ik er nog uit in het tempo van een Busta Rhymes-rap. Als hij het al verstaan had, heeft hij er vast niets van begrepen. De fotograaf riep: ‘Shit, hij moet nog een keer, gozer, je hebt je ogen dicht!’, maar met een vingerknip was de stem van God al weggeleid

door de boomlange beveiliging en ontbrak ieder spoor van het wonder. ‘Kijk dan, sukkel!’ riep hij met een pesterig genoeg in zijn stem en liet me het plaatje zien. Ik zei dat het niks gaf en vond dat ook, allang blij dat het moment voorbij was.

Die nacht, terug in mijn hotel, durfde ik de foto pas weer te bekijken en dacht: met je ogen dicht naast Stevie Wonder staan is eigenlijk de enige manier om op de foto te mogen met deze grootheid. De foto kreeg iets sacraals. Je kon toch niet zomaar onbeschaamd met open ogen naast hem gaan staan? Nee, ik had het enige juiste gedaan en in bewondering de ogen gesloten. Mijn timing was juist perfect geweest.

Nog steeds ben ik niet trots dat de foto bestaat. Alle foto's van onbekenden naast bekenden zien er ongemakkelijk uit. Dat komt omdat beide partijen nooit kunnen spelen dat je voor een seconde iemand al jaren kent.

Ik herinner mij levendig hoe ik door de grond ging van plaatsvervangende schaamte toen er tijdens een indrukwekkende excursie naar een eiland voor de kust van Kreta een rood verbrande Hollandse vrouw tijdens de uitleg van de Griekse gids vroeg of ze met mijn vader op de foto mocht. Vaste prik tijdens mijn jeugd, maar tot dat moment was de timing nog niet zo bont geweest. Nog voel ik mijn zesjarige maagje zich omkeren bij zoveel schaamteloosheid. Veel te jong al bezat ik een zes-

de zintuig voor opdringerig gedrag, en had ik zo'n type al minutenlang in het vizier terwijl mijn vader nog niets vermoedde van de verrassingsaanval in wording. Ik zag haar al een tijdje loeren, twijfelen, stuntelen, smoezen, de knoop doorhakken en abrupt lomp en opzichtig aan komen klossen, hink-stap-springend ternauwernood tassen en koelboxen ontwijkend, groen-oranje parasols omverduwend om vervolgens veel te luid voor de setting haar moment met de bekende medetoerist op te eisen. En daar stond ze. In die tijd werd er nog volop *doorgedraaid* op filmrolletjes. 'Ja allemachtig, Trudy, ik draai helemaal door hoor, kijk dan!?' Hij is vol!' riep haar man wanhopig, waarna Trudy direct schreeuwde naar Loes, de vrouwelijke wederhelft van een ander echtpaar, of ze dan even haar wegwerpcamera konden lenen? Loes brulde schor van opwinding terug dat dat prima was, maar dat zijzelf dus nooit zo'n haast maakten met het ontwikkelen van de foto's, omdat ze er nooit zoveel namen, dus dat er op een rolletje vaak wel meerdere *verkansies* stonden. Vorig jaar had zelfs op één rolletje zowel Kroatië in de zomer als het kerstdiner in Hoogkarspel gestaan. Dat was *hortstikke* leuk geweest want ze waren het al bijna allemaal vergeten. En toen leefde Dick nog, zagen ze ook. 'Wat gaat het snel allemaal, hè? Gut... goed... hier is ie!' Al die tijd stond mijn vader met zijn klantvriendelijke grijns te wachten tot de leencamera van hand tot hand de man van Trudy bereikt had en de foto eindelijk gemaakt kon

worden. Ik wilde schreeuwen dat ze ons met rust moesten laten maar sloeg ritmisch met een twijgje op een zwerfsteen.

Daar en toen nam ik mij plechtig voor om later nooit zo'n inbreuk op het privéleven van een ander te maken, hoe beroemd de persoon ook zou zijn of hoever mijn bewondering ook zou gaan. En nu was ik toch zwak geweest bij Stevie Wonder, bij wie ik zojuist had kunnen zien dat hij die naam niet alleen draagt omdat hij zelf een wonder is, maar vooral omdat hij zich wil blijven verwonderen over anderen. Dat moet ik onthouden, dacht ik ritmisch, en viel in slaap.

Work to the rhythm

Slave to the rhythm

Live to the rhythm

Love to the rhythm

(Grace Jones)

DIT WORDT EEN REEKS VERHALEN OVER EEN

jongetje – man inmiddels – dat een ononderbroken drang heeft om ritme te voelen, die cadans wil, een tijdslijn met strakke, vaste punten om de waanzin in de wereld te kunnen verslaan, letterlijk. Een man die zijn verstand ordent door met zijn vingers op het stuur te tikken, of exact hetzelfde tempo aanhoudt bij het passeren van witte strepen op een fietspad. Een man die de merengue danst, desnoods in zijn eentje, omdat hij als de dood is dat het ritme en de regelmaat van zijn bestaan, die leidende levensbeat, zal stoppen en hij ten prooi zal vallen aan een alles ontregelende freejazz vol vals gepiep en aritmisch geknor, met alle wanorde en wanhoop van dien.

Ik heb nooit zo lang kunnen lezen, wilde alles altijd

meteen meemaken. Zelf de verhalen zoeken door te kijken en luisteren naar mensen en hun levensritme. ‘Je bent geen lezer, je bent een *lever*,’ zei mijn vader ooit. Dat was een van de grootste complimenten die hij me kon geven. Iets waar hij niet per se scheutig mee was. Dat hij dit in een veilige privéomgeving zei betekende ook veel voor me. Het was mij duizend keer liever dan van een wildvreemde te moeten horen hoe leuk hij toch over mij schreef. Er sprak een zekere bewondering uit zijn opmerking, en ik weet nog dat mij dat raakte.

Toen ik op mijn negentiende ging studeren en op kamers woonde, had hij zijn levenservaring (op diezelfde leeftijd) eens naast die van mij gelegd en gezegd dat hij lang niet zo geleefd en gereisd had als ik, die al zo jong zelfstandig was en regelmatig avonturen was aangegaan waar ik de afloop niet van kon weten. Een andere manier kende ik niet en ik meed de veilige weg als de pest. Al doende wilde ik het leven leren snappen, door het beet te grijpen en hoog in te zetten, niet bang te zijn, te bluffen zelfs, als dat nodig was. Het hoort bij drummen: uitstralen dat je precies weet wat je doet, terwijl je soms bijna ten onder dreigt te gaan. Dus drumde ik als dertienjarige op een feest voor achttienjarigen, deed ik op Curaçao blind mee in een brassband terwijl ik die ritmische patronen helemaal niet kende, kocht ik een *cajon* in Cadiz en begeleidde dansers zonder ook maar iets over flamenco-maatsoorten te weten, en verving ik een van

de beste drummers van Nederland in de band van Raymond van het Groenewoud, kom maar op!

Sport bracht mij vergelijkbaar geluk. De sporten die het meest gevoel voor ritme vereisen zijn: fietsen, schaatsen en skiën. De ritmische cadans vormt de basis en je geeft jezelf de vrijheid om, wanneer je de beat volledig onder controle hebt, plotseling te versnellen of te vertragen, niet omdat het moet, maar alleen omdat het kan, of omdat de situatie erom vraagt. Een groter gevoel van vrijheid, gewichtloosheid, van macht misschien wel, bestaat er voor mij niet. Beheersen en dicteren. Sommige mensen bezitten een jaloersmakende kennis van literatuur of economie, weer andere steken je de ogen uit met hun materiële bezittingen, maar ik bezit iets onbetaalbaar: I've got rhythm. Het heeft me zoveel moois gegeven, op momenten zelfs gered. Sporten doe ik nooit met muziek op, omdat de cadans er vanzelf al is: in het ritme van de peddaalslag, het klappen van mijn ijzers en het carven van de skibochten. Soms zing, scat of rap ik erbij om te voelen of ik strak genoeg ben. Maar dat is alles. Meer is niet nodig.

Ik werd me er al snel van bewust dat ik het leven liever leerde door het te doen dan door erover te lezen. Vrijuit te improviseren en mijn eigen grenzen te verkennen, liever dan gebogen over een boek te hangen. Stilzitten is uitgesloten. Als drummer ben je constant met alle vier je ledematen (en vaak ook nog met je hoofd) in beweging. In de geïsoleerde garage achter het ouderlijk huis kon ik

uren opgaan in het ritmische universum en ook tijdens schooluren was er de diepe behoefte om ritme en beweging te creëren. Iedere tafel had een andere klank als ik erop sloeg. De mooiste waren die ouderwetse: met een grote ijzeren bak hangend onder het werkblad. Stalen klankkasten waarmee ik in mijn eentje een heel Braziliëans carnaval kon ontketenen tijdens een oersaaie scheikundeles. Formules over kwik deden mij niets, maar van dagdromen over ritmisch schuddende billen in Rio steeg mijn temperatuur. Bij aardrijkskunde hoorde ik over een tropisch regenwoud en ik wilde er meteen naartoe. Tijdens de geschiedenislessen werden de hoofdstukken over Indonesië vluchtig behandeld, maar het land trok mijn aandacht, dus ben ik verhaal gaan halen bij mijn Molukse jeugd vrienden met wie ik muziek maakte. Bij Nederlands kwamen gedichten langs waarbij ik na het horen van drie regels al overliep van zin om zélf iets te maken. Ook onder Engels, Frans en Spaans groeide de behoefte om de wereld in te gaan. En altijd was er de connectie met ritme en muziek. Zónder noten te willen lezen, overigens. Ik kan het wel, heb 't geleerd, maar het werd haast een doel op zich om gewoon op mijn gevoel te kunnen spelen. Overal waar ik naartoe reisde, waar ik dronk en flirtte, kwam het tot *de daad* met muziek. Van Cuba tot Roemenië, Andorra tot Oman, Maleisië tot Cornwall, Costa Rica tot Bali en van Hilversum tot Sneek, overal redde ik ritmisch mijn reet.

De twee drumstelletjes die ik op mijn vijfde verjaardag van beide opa's en oma's kreeg konden geen toeval zijn. Los van elkaar (er werd nooit gebeld, je zag elkaar gewoon op een bepaalde dag en tijd) hadden de twee separate Haagse huishoudens blijkbaar besloten dat het magische moment daar was. De eerste plastic kinderset had ik van pure gelukzaligheid binnen vijf minuten doormidden geslagen. De tweede werd direct uit de doos gehaald en opgesteld. Een derde set was niet voorhanden dus enige ingetogenheid was geboden. Het spelen werkte bevrijdend, maar wat ik mij het sterkst herinner is dat het voelde alsof ik vanaf dat moment pas kon zeggen wat ik wilde.

Door ritme te voelen en te kunnen spelen ontstond er ruimte en kreeg alles zijn plek. Als dank maakte ik een tekening voor mijn familie. Daarop stond een mannetje onder de grond, lopend door een ingewikkeld gangstelsel maar met een duidelijke lijn naar een groot paars hart. 'Hoe noem je dit, Kas?' vroeg men en ik antwoordde: '*...de ondergrondse hartbeweging*'.

Drummen werd mijn manier van begrijpen, controleren en sturen van gevoelens of juist angsten; het wanhopig tikkende geluid van de nagels van onze herdershond tegen de beschoeiing van het kanaal waar ze niet meer uit kwam, gevolgd door mijn keihard maar bewust ritmisch naar huis rennen om papa te halen, ik registreerde mijn beat en bedwong daarmee angsten die veel te groot waren. Maar ook geluk legde ik vast op die manier. Het

fietsen op die warme zomeravond met dat voor een kind nog onbeschrijfelijke gevoel van heerlijkheid, ik koppelde het aan het ritmisch tikken van mijn spaakversiering. Nu ik datzelfde geluid bij mijn dochter hoor, op een zomeravond als we over de Bussumse Hei fietsen, herinner ik me alles weer: de Beemster, de beat.

Overall was ritme in mijn ondergrondse hartbeweging. Nu ik vijftig ben voel ik dat nog net zo sterk, begint en eindigt iedere dag nog altijd met de bewustwording van het ritme, en wat ik eraan kan doen om het positief te beïnvloeden als iets me niet zint. In de zinnen die ik hier zo waarheidsgetrouw mogelijk probeer op te schrijven moeten de ritmes ook kloppen, een haast onmogelijke opgave; ritmisch opschrijven (in woorden!) waarom ritme (een gevoel!) zo belangrijk voor me is.

Troost je, lezer: je hoeft helemaal geen drummer te zijn om dit te snappen, je hoeft niet eens een instrument te spelen, kunt ook een totaal andere muzieksmaak hebben en tóch meereizen in mijn ondergrondse hartbeweging. We zoeken allemaal de draad naar het paarse hart, nietwaar? Deze herinneringen gaan over opgroeien met liefde, vriendschap en muziek. Over geluk (de definitie ervan) en over loslaten, iets dat ongelofelijk moeilijk voor mij is, omdat ik altijd controle over alles moet houden. De drummer zijn, de eindbaas. Maar bij de beste beat hoort dat hij soms ook even stopt, omdat er dan adem ontstaat. En dat is nodig. Overdreven gesteld is iedere

seconde die tikt het waard om een beat van te maken. Zelfs de stilstand van tijd, het *wachten*, kan ik beter doorstaan door er ritmes in te zoeken. Het tikken van de klok in het wiskundelokaal; wist je hoeveel verschillende ritmische patronen je op tien ordinaire seconden binnensmonds kunt maken? Het wachten voor spoorbomen, op het getingel...? Het koeren van de duiven (ritmeduivels zijn dat, nooit op enige variatie te betrappen) wanneer ik zomers tevergeefs probeerde in slaap te vallen; de bel van de volgnummers bij het postkantoor (niet strak te krijgen!) wanneer ik met mijn vader mee moest en wachtte, wachtte en wachtte. Alles kreeg een ritmisch patroon.

Zo werd ik tijdbewaarder, *timekeeper*, zoals de Amerikanen de drummer in een band noemen. Prachtig woord. Charlie Watts was de meest gracieuze timekeeper van allemaal, want als je dát zootje dolende zielen zo lang bij elkaar hebt kunnen drummen, dan ben je een hele grote.

De kakofonische chaos die de wereld dagelijks op mij afvuurde ging ik te lijf met mijn twee drumstokken als de lansen van een tweehandige Don Quichot, mijn drumstel als diens trouwe ros. Pas nu ik dit opschrijf realiseer ik me dat het fonetisch uitgesproken klinkt als een geweldige drumfill: *don-ki-sjót!* (*speel: kick, kleine tom, snare*) En je hoeft helemaal geen drummer te zijn om het ritme waar ik het hier over heb te voelen.